

Erilaiset kunnat ja kaupungit maakunnan vahvuutena

- ja miten näitä erilaisten kuntien vahvuuksia
parhaiten hyödynnetään?

Pointit

- **Maakunnan kuntien suhteellisten vahvuuksien ja heikkouksien kuvaus**
  - **Kunnan elinvoimaindikaattori**
- **Strateginen elinvoiman kehittämisen aluetaso – perusteet?**
- **Miten erilaisten kuntien vahvuuksia hyödynnetään?**

Tietotuotteet

” Parhaiten elinvoima kehittyy monissa kehyskunnissa.

” Ne eivät tulisi toimeen ilman lähellä olevan kaupungin työpaikkoja. Isot kaupungit tulevatkin elinvoimassa seuraavina.

Kunnan elinvoimaindikaattori

elinvoimaindikaattori mittaa kunnan elinvoiman muutosta uusimman tilastotiedon pohjalta päivittyen

- Indikaattori kuvaa kunnan aseman muutosta suhteessa vertailuryhmään tai koko maahan.
- Se mahdollistaa kuntien ja alueiden kehityksen vertailemisen omiin viiteryhmiin.
- Indikaattorin ulottuvuuksien avulla näkee eri tekijöiden parantavan tai heikentävän myötävaikutuksen elinvoimaan.
- Elinvoimaindikaattorin seuraaminen muodostaa lähtökohdan elinvoiman johtamiselle.
- **Lue lisää:**

[https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tilastot-ja-tutkimukset/tilastot-ja-tutkimukset/ilkaisut/elinvoimaindikaattori](https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tilastot-ja-tutkimukset/tilastot-ja-tutkimukset/tilastot-ja-tutkimukset/ilkaisut/elinvoimaindikaattori)

Hanne Lindqvist
Erityisasiantuntija
+358 9 7712058
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Kauko Aronen
Kaupunkitutkimuspäällikkö
+358 505570578
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

PALVELUN SISÄLTÖ

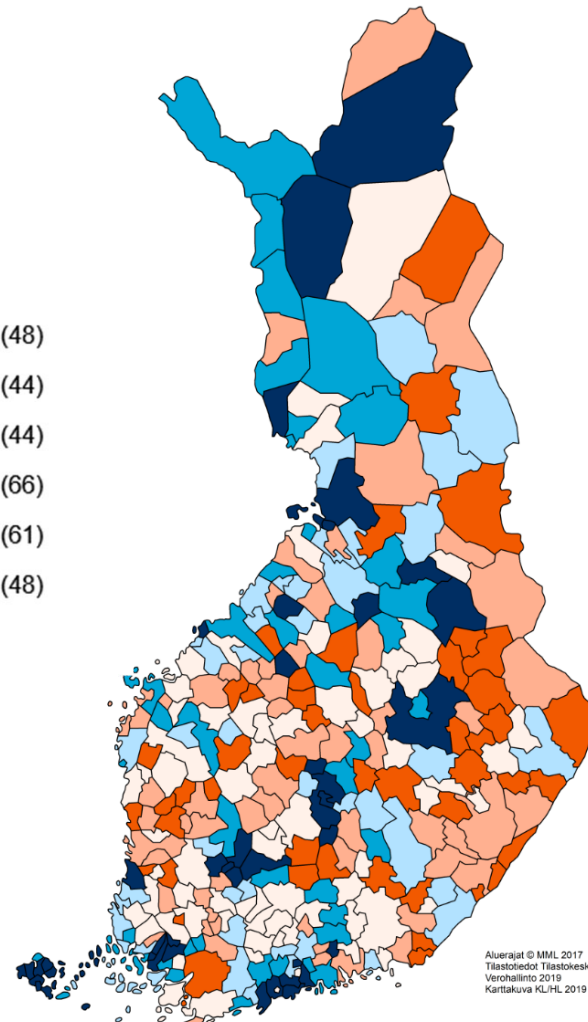
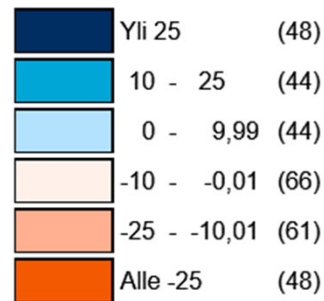
1. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista:
2. Väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos
3. Karttatulostus
4. Lisäksi yksittäistä muuttujista on mahdollista tulostaa aikasarjakuvaajia.

Tulossa karttaesitys: Elinvoiman muutos kunnittain 2016-2017*

(* uusimmat saatavilla olevat tilastotiedot, päivitty)

Väestö
Työpaikat
Taloudellinen huoltosuhde
Koulutus
Verotulot

Elinvoimaindikaattori

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/elinvoimaindikaattori>

Perusteita elinvoiman kehittämisen strategisen tason määrittelymiseen

- Yksittäinen kunta elinvoiman kehittäjänä? Riippuu kunnan koosta ja maantieteellisestä asemasta. Ei ainakaan kaupunkiseuduilla.
- Hajautuneessa verokilpailun tilanteessa kaupunkiseutujen kasvu on hitaampaa kuin vähemmän verokilpailun rakenteessa. (Kauder 2011)

https://www.researchgate.net/publication/269288867_Spatial_administrative_structure_and_intra-metropolitan_tax_competition

- **Sama tulos OECD (2015):**” Finally, the quality of a city’s governance structure is directly reflected in its economic strength. Often, administrative boundaries within metropolitan areas are based on centuries-old borders that do not correspond to today’s patterns of human activity. Metropolitan areas with fragmented governance structures tend to have lower levels of productivity: For a given population size, a metropolitan area with twice the number of municipalities is associated with around 6% lower productivity. This effect is mitigated by almost half by the existence of a governance body at the metropolitan level.”

<http://www.oecd.org/regional/regional-policy/The-Metropolitan-Century-Policy-Highlights%20.pdf>

- **Tarvitaan seututason koordinaatiota, seututason strategiaa**

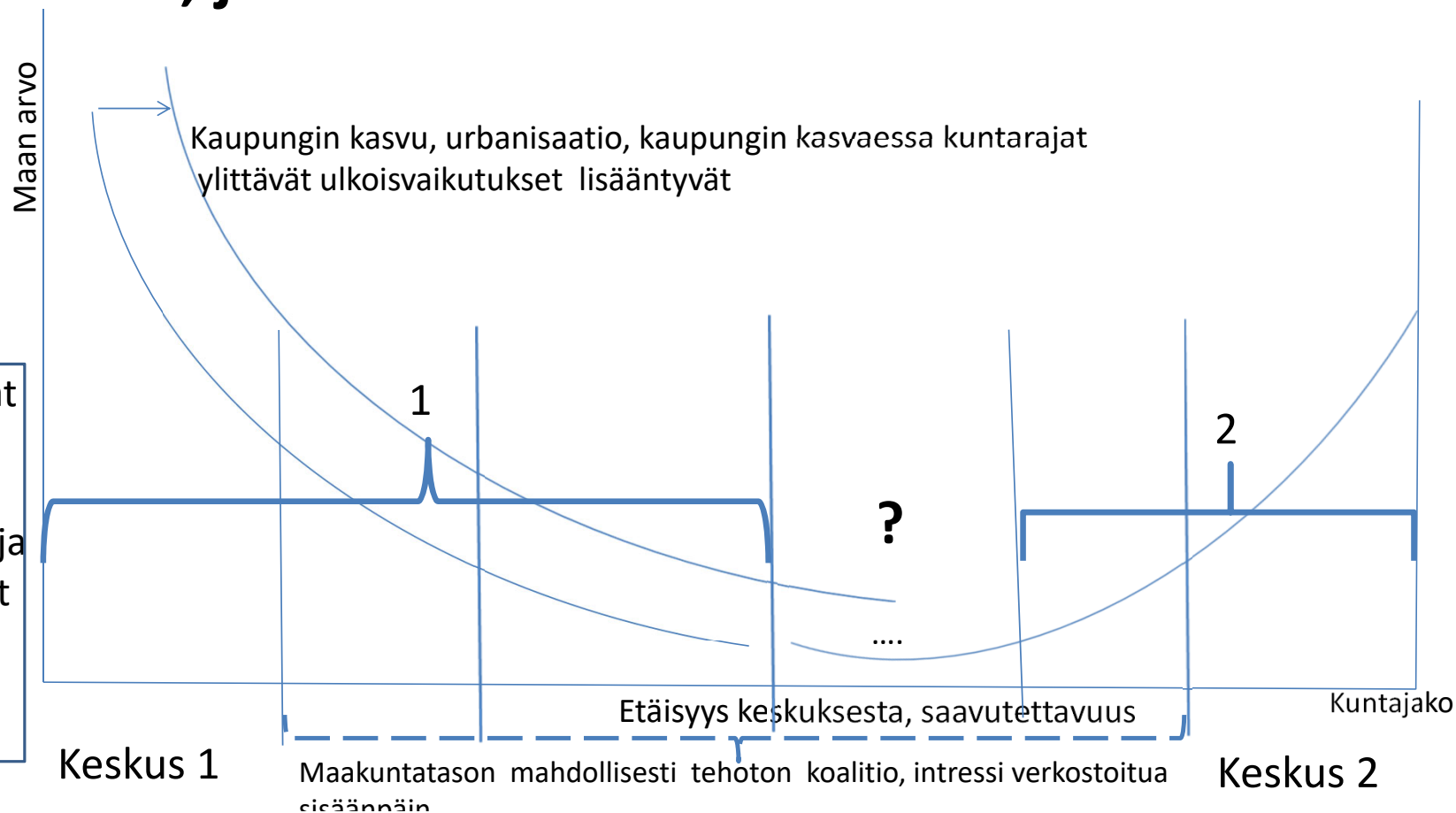
Miksi nimenomaan seututaso?

- **Yksittäisten kuntien väliset ulkoisvaikutukset – toisen kunnan kehityksen, investointien tai päätösten vaikutus toiseen kuntaan kuntarajan yli - aiheuttavat kannustinongelman keskinäisriippuvalla kaupunkiseudulla**
- **”Julkisten palvelujen kokoonpano on näistä kannustavuuseroista johtuen erilainen verokilpailun tilanteessa ja tämä selittää eroja menestyksessä (Kauder 2011) ”**
- **Jos kaupunkiseudulla toimitaan yksittäisten kuntien tasolla, jotain asioita tulee liikaa ja jotain liian vähän parhaan kehityksen näkökulmasta**

Esimerkkejä

- Tehokkaita verkostorakenteita, joukkoliikenteen tukea ja näihin yhdistyvää tiiviyyttä tulee liian vähän
- Liikaa tehotonta haja-asutusta ja siihen nojaavaa yksityisauton käyttöä, kun yksittäiset kunnat kilpailevat ns. hyvistä veronmaksajista esim. omarantaisilla tonteilla
- Kohtuuhintaista asumista tulee liian vähän, kun seudun kunnat kilpailevat hyvistä veronmaksajista ja
- Segregaation haittoja ehkäiseviä toimia, kun haavoittuvimpien alueiden palveluiden ja ympäristöjen kohentamisen pelätään houkuttelevan lisää sosiaalitapauksia ja aiheuttavan siten yhä kasvavia kustannuksia liian vähän
- Kaupunkimaisuutta tulee liian vähän, kun kaupunkiseudun sisällä voidaan hyötyä keskuskaupungin investoinneista.

Optimaalisen suunnittelutason kehittäjät 1 ja 2 minimoivat ulkoisvaikutuksia, mutta eivät ole liian suuria, jotta niillä on intressi fokusoitua

1 ja 2 verkostoituvat vapaasti ulospäin, mistä parhaan asiantuntemuksen ja kumppanin löytävät ⇒ Kehittäminen kaupunkiseutujen verkostossa

Miten erilaisten kuntien vahvuuksia hyödynnetään? - Toimiva seutukunta (2009), riittävän yhteistyön kriteerit (s.138)

- Yhteistyö maankäytön suunnittelussa, yhteinen yleiskaava ja sen toteuttamisohjelma,
- Yhteinen vastuu seudun asuntopolitiikasta,
- Yhteinen joukkoliikenne- sekä liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä organisaatio
- **Yhteinen elinkeinostrategia, sekä elinkeinopolitiikka,**
- Yhteistyö palveluiden järjestämisessä – tehokkuus=>resursseja muuhun

- MALPE!

Yhteistyö maankäytön suunnittelussa, yhteinen yleiskaava ja sen toteuttamishjelma sekä yhteinen elinkeinostrategia ja elinkeinopolitiikka

- **Maankäytön suunnittelun yhteistyöllä luodaan seudun eri osiin vetovoimaisia asuinympäristöjä erilaisille asumispreferensseille**
- **On koko seudun etu tunnistaa sen eri kuntien vahvuudet**
- **Toteuttamishjelmalla (-järjestys) turvataan eheyden, tiiviyn, tehokkuuden ja ilmastollisen kestävyden tavoitteita, koska yhteinen yleiskaavakin voi olla toiveiden tynnyri,**
- **Elinkeinopolitiikassa kootaan voimavarat,**
- **Kehitetään työpaikka-alueita koko seudun näkökulmasta erilaisten yritysten tarpeille työpaikka-alueita profiloiden niille parhaiten sopivissa sijainneissa, ottaen huomioon joukkoliikenteen saavutettavuus,**
- **Parhaista sijainneista hyöty koko seudulle työssäkäynnin ja asuntomarkkinoiden välityksellä (edellä mainitusti kestäväällä tavalla)**

Kaupunkiseutujen hallinnan ongelmia ja kannustimia on tarkasteltava ajassa – mikä nyt on riittävää?

- Ns. Nurmijärvi-ilmiön hiipuminen,
- Hyvätuloisten lapsiperheiden preferenssimuutos tiiviiseen, urbaaniin, palveluiden lähelle ja joukkoliikenteen varteen
- Veropohjaerot eivät kärjisty (pikemminkin päinvastoin?)
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun yhteistyö ja seudun eheyttäminen onkin tällä hetkellä riittävää yhteystyötä – tähän tarvitaan kannustimia
- Millä seuduilla? Eheystarpeet todellisia laajemmin kuin MAL-seuduilla, kannustimet ja valtion osallistuminen voi vaihdella kaupunkiseudun tarpeiden ja edellytysten mukaan? Raskaat joukkoliikenne- ja raide-investoinnit ja asuntorakentaminen vs. kaupunkiseudun osaaminen, vetovoima ja saavutettavuus
- Aronen (2019, julkaisematon) Sopimuksellisen kaupunkiseutupolitiikan vahvistaminen

**Johtopäätös on siis, että erilaiset
(koti)seudut maakunnan
vahvuutena**

Kiitos!

Finlands framgång skapas lokalt

Kommunförbundet.fi

PB 200, 00101 Helsingfors
Kommunernas hus, Andra linjen 14
00530 Helsingfors

